

Předsedovi vlády České republiky

Vážený pane premiére,

S politováním se v průběhu mezinárodního kongresu ECCB2009 dozvídáme, že existují silné politické tlaky na těžbu kůrovcem napadených stromů v nejcennějších částech Šumavy, v oblastech horských smrčín. Bylo by velkou chybou připustit těžbu v jádrových územích národního parku a zničit těžkou technikou a motorovými pilami velmi cenné ekosystémy, jejichž vývoj trval tisíce let a v současnosti přežívají v Evropě pouze na posledních místech.

Mnohé lidi možná šokuje první pohled na suché kmeny smrků, avšak z vědeckého hlediska je kůrovcová gradace přirozeným procesem, který v těchto ekosystémech probíhá po tisíciletí. Větrné a kůrovcové disturbance jsou nedílnou součástí dynamiky horských smrčín a jakékoliv lidské zásahy negativně ovlivňují přirozené zpětnovazebné procesy, které umožňují přežívání těchto křehkých ekosystémů. Existuje řada vědeckých důkazů o tom, že asanační těžba zhoršuje následky přírodních disturbancí.

Smrk není vzácným druhem a smrkové porosty v průběhu několika let úspěšně regenerují, tak jak je možné vidět například v Národním parku Bavorský les. Horské smrčiny však nejsou jen smrky, ale také tisíce, ba miliony, mnohem nenápadnějších druhů jako bakterie, houby, nejružnější byliny a bezobratlí živočichové, kteří mohou být těžbou zničeni nebo významně poškozeni. Vědci, kteří se výzkumu těchto ekosystémů věnují, dobře vědí, že ztráta těchto nenápadných druhů má nedožrnné následky na celý ekosystém, protože tyto okem téměř neviditelné entity mají nepostradatelnou roli v koloběhu živin a udržování rovnováhy. Mnoha vědeckými studiemi bylo dokázáno, že asanační těžba má negativní vliv na druhovou skladbu společenstev horských smrčín a zpomaluje jejich přirozenou obnovu.

Jsme si vědomi toho, že kůrovec se z bezzásahových jádrových území může šířit do okolního nárazníkového pásma, ve kterém jsou účinné zásahy proti kůrovci nezbytné. Tyto těžby jsou nutnou daní za ochranu biodiverzity v nejcennějších částech území. Víme, že k výrazné kůrovcové gradaci nyní dochází v celé střední Evropě, na všude se daří asanace provádět včas. Jsme přesvědčeni, že včasná asanace kůrovcových stromů v hospodářských lesích je efektivnější než asanace v nesrovnatelně menších chráněných územích, jež jsou určeny k jiným než komerčním účelům. Koncept bezzásahovosti v jádrových územích podporují jak empirické zkušenosti z obdobných území, tak i matematické modely populační dynamiky kůrovce.

Dle našeho názoru by těžba v nejcennějších územích Šumavy znamenala nejenom významnou ztrátu biodiverzity, ale vytvořila by také negativní obraz České republiky jako země, která nechrání své přírodní bohatství pro příští generace. To, jak se k přírodě budeme chovat dnes a v průběhu nejbližších desetiletí, bude mít zásadní význam pro přežití velkého množství druhů, společenstev a neporušených přírodních území. Je dost možné, že v nadcházejících stoletích budou lidé pohlížet na počátek století jedenadvacátého jako na období, kdy hrstka zodpovědných lidí zachránila mnohé druhy organismů a celá biologická společenstva před vyhynutím. I vy sám, pane premiére, můžete k této hrstce patřit.

S upřímnými pozdravy

Účastníci speciální sekce věnované problému kůrovce na Šumavě konané během 2. Evropského kongresu biologie ochrany přírody (European Congress of Conservation Biology), Praha, 1.-5. září 2009.

(Kongresu se zúčastnilo 1200 vědců ze 65 zemí světa a znění výše uvedeného textu bylo prodiskutováno na speciální sekci věnované tomuto problému konané 4.9. od 13:00.)